

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Дияна Димитрова Янкова, професионално направление 2.1. Филология
от Нов български университет

върху научните трудове за участие в конкурс за академична длъжност „*професор*“ в професионално направление 2.1. Филология, обявен в ДВ бр. 47/14.06.2019 г., с единствен кандидат доц. Пламен Иванов Дойнов д.н.

I.

Представените научни трудове и други материали на доц. Пламен Дойнов д.н. напълно отговарят, а по повечето показатели категорично надхвърлят минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет за придобиване на академичната длъжност „професор“.

II.

1. Представеният основен монографичен (професорски) труд „**Литература на случаите. От „Тютюн“ до „Хайка за вълци“. Казуси в литературното поле на НРБ**“ се откроява като новаторско изследване, което на практика въвежда микроисторическия подход не само в литературната история у нас, но и в литературната история в европейски контекст. Важно е да се подчертае, че Дойнов не предлага този подход „изобщо“, а го обвързва с конкретен период – времето на Народна република България, т.нар. комунистически режим. Тъкмо на терена на литературата между 1944 и 1989 г. могат да се представят най-ясно възможностите на една „разследваща“ литературна наука, която внимателно и проникателно разчита „уликите“, оставени в текстове и поведения. Чрез инструмента на „случая“ Пламен Дойнов умело проучва и разказва своеобразна алтернативна литературна история, обръщайки тълкувателната перспектива. Както посочва авторът, „при конструирането на *случай* литературният историк по-рядко се пита какво *казват* творбите и какво *правят* пишещите хора и все по-често – какво *правят* творбите и какво *казват* житейските постъпки и социалните действия, как се тълкуват взаимно така, че произвеждат смисъл“ (с. 27). Това се постига чрез „интензивно взаимно четене на художествени творби, текстове от литературната и друга периодика, архивни документи, дневници и мемоари, анкети и интервюта, които, проверявайки се едни други, преплитат разказите на социалната и политическата история, на писателската биография и на литературознанието, за да изградят едновременно открояващия се, но и свързан с контекстите и с други събития *нормално-изключителен* случай“ (с. 35). Седемте казуса в книгата са емблематични за литературата на социалистическото минало – „Тютюн“ на Димитър Димов, „Стихове“ на Константин Павлов, „Люти чушки“ на Радой Ралин, „На юг от живота“ и „Хляб от трохи“ на Иван Динков, „Лице“ на Блага Димитрова, „Хайка за вълци“ на

Ивайло Петров. И ако за „Тютюн“, „Люти чушки“ и „Хайка за вълци“, например, Дойнов надгражда откритията си върху предишни интерпретации, въвеждайки непознати архивни документи и формулирайки нови тези, то за двете книги на Иван Динков, за стиховете на К. Павлов от 60-те години на ХХ век и за романа „Лице“ той предлага за първи път цялостни реконструкции, конституиращи ги като уникални *случаи*, променящи динамиката на литературното развитие. Несъмнено монографичният труд е приносен за българското литературознание. С него микроисторията става равноправна част от литературната наука, а подходът за представяне на литературата от периода на НРБ (чрез *казуси* около творби и автори) е много подходящ за приложение в преподавателските практики на университета.

2. Към професорския труд са представени още пет монографични книги на Пламен Дойнов: „**Името на поезията: Николай Кънчев**“, „**Литература, размразяване, разлом: 1962**“, „**1910 и годините на литературата**“, „**Българската литература и началото на ХХІ век. 2004–2012**“, като и издадената в Унгария „**1956: A magyar felkelés és a bolgár irodalom [в превод на български: „1956: Унгарското въстание и българската литература**“]. Те показват разностранния характер на критическите и научни занимания на автора. Книгата за Николай Кънчев демонстрира уменията на Дойнов да създава цялостни критически и литературноисторически портрети, както и да откроява присъствията на алтернативните поети на България от периода на НРБ. Впрочем и тук личат пристрастията към микроисторическия подход (при реконструиране на *случаите* около книгите на Н. Кънчев „Присъствие“ и „Колкото синапеното зърно“). Книгите за 1910 и за 1962 г. се вписват в друг приносен подход, на който Пламен Дойнов е сред най-разпознаваемите фигури – изследване на миналото през знакови „години на литературата“. В авторските книги на Дойнов този алтернативен литературноисторически подход придобива видимост и плътност, едновременно като детайлно проучване на факти, събития, авторски поведения и текстови практики, но и като особена концептуализация на литературната история чрез синхронни срезове в периоди на *изразителност*, каквито са т.нар. литературни години. Книгата на Пламен Дойнов за българската литература от началото на ХХІ век продължава неговите критически занимания с актуалната литература. Тя е ценна както с множеството си рецензентски и обзорни текстове, така и с проблемни статии и студии, които съдържат в себе си важни предложения към бъдещата литературна история. Издадената на унгарски книга за отражението на Унгарското въстание от 1956 г. в българската литература може да се възприеме като естествен знак на признание в чужбина на изследователските приноси на Пламен Дойнов, но и като равноценно участие на българското литературознание в международния научен диалог. Още повече, че книгата е издадена *направо* на унгарски и няма свое българско издание. Всички книги за рецензирани. Рецензии за тях са публикувани и в специализираната периодика.

Статиите и студиите на Пламен Дойнов намират място в различни научни издания – както в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, така и в издания с научно рецензиране, в редактирани колективни томове и т.н. Списъкът им е внушителен, изразяващ всеобхватността в литературоведското творчество на

кандидата, простиращо се върху широки тематични области на българската литература от XX и XXI век. Силно впечатление правят публикуваните в чужбина студии **„When Writers Turn against Themselves: The Soviet Model and the Bulgarian Experience, 1946–56“**, **„The Sovietization of Bulgarian Literature and the 'Bulgarization' of Socialist Realism“**, **„Советское – просоветское – болгарское: литературно-политический проект оттепели в Народной Республике Болгарии (1961–1963 г.)“** и др. Чрез тях Дойнов участва във все по-интензивния обмен на идеи в полето на проучване на литературата и културата в страните, преживели комунистически режими. Към тях можем да добавим значими изследователски предложения в студии като **„НРБ-литературата: речници, диалози, (не)разбиране“**, **„Чистка без край, или Разораване на литературното поле“**, **„Тайната публичност на самиздатския архив: Изданията на Веселин Тачев от 1963/1966“**, **„Преобразуване на творчеството и пренаписване на биографията: антологии и мемоари на български писатели (1995–2011)“** и мн. др. В тях авторът *дава имена* на редица феномени и процеси, неназовани и неизследвани до този момент. Като прибавим участието на Дойнов в колективните трудове **„История на Народна република България. Режимът и обществото“** и **„НРБ от началото до края“**, картината на приносите му в проучването на историята и културата на комунистическия режим става още по-мощна и интердисциплинарна.

3. Общо са регистрирани 145 цитирания на книги, статии и студии на Пламен Дойнов, като от 2011 г. до 2018 г. са установени 57 цитирания, които дават резултат от 480 точки. Това е висок индекс на цитиране, който доказва, че идеите и тезите на кандидата влизат в интензивен научен оборот. Без позоваване върху негови трудове днес не може да мине нито едно сериозно изследване върху българската литература след 1944 г. Особено впечатление прави интересът към изследванията на Дойнов в българистиката зад граница.

4. Пламен Дойнов не просто е активен участник в национални и международни научни проекти. Често той ги създава и ръководи. Известен е като автор на идейния проект и ръководител на дългосрочната **научноизследователска програма „Литературата на Народна република България (1946-1990)“**, организирана от департамент „Нова българистика“ на НБУ, към която Дойнов е водещ на седем издателски поредици. Това е изключително успешна програма, стратирала през 2008 г., без която днес не можем да си представим съвременната българистика. Дойнов е ръководител на два международни научни семинара: **„Литературите на СССР и НРБ: паралелни интерпретации“** и **„Двете лица на писателя: Персонални казуси в източноевропейските литератури“**. Консултант е в международния проект-изложба **„A „Book Prison and its Inmates. Books written, re-written, imprisoned and saved in post-World War II Bulgaria“**, в сътрудничество с департамент **„Russian and Slavonic Studies“** при Шефилдския университет. Участва в проектите **„Literary Pax Sovietica: Late Stalinism and East European Literatures“**, **„Хронология радянської култури: константи й трансформации“**, **„Socialist Realism in Eastern and Central European Literatures: Origins, Institutions, Discourses“**.

Резултатите от изследователските проекти на Пламен Дойнов се виждат – в над 50 книги и сборници, издадени по програмата „Литературата на Народна република България (1946-1990)“, в десетки конференции и други форуми, организирани от него, но и в най-важното – в университетските и междууниверситетските изследователски общности, формиращи се около тези събития и издания. Участията и инициативите на Дойнов създават среда в българистиката, развиват научното поле и дават идеи за нови проекти и сътрудничество.

III.

Пламен Дойнов осъществява активна учебна и преподавателска дейност. Разработил е множество курсове в БП „Българистика“, МП „Литература, книгоиздаване, медии“ и МП „Творческо писане“, както и в ДП „Теория и история на литературата“. Изпълнява и преизпълнява аудиторната си и извънаудиторна заетост. Средната оценка от студентите за удовлетвореността от курсове и от преподавателя е 4.62. Водил е курсове с Еразъм-студенти. Осигурява студентски практики и стажове, най-вече в седмичника „Литературен вестник“ и издателство „Просвета“. Ръководи бакалавърски и магистърски тези на студенти. Научен ръководител е на един защитил докторант.

IV.

Пламен Дойнов е член на Академичния съвет на НБУ и на Факултетния съвет на МФ. Безукорно спазва академичната дисциплина и няма нарушения. Редовно участва в научни журита за защита на докторски тези, председателствал е две от тях, автор е на множество рецензии и становища. Кандидатът развива активна обществена дейност: редактор е в седмичника „Литературен вестник“; бил е член и председател на журита на национални и международни литературни конкурси; организатор и водещ на междудепартаментни семинари; основател и водещ на Читателския клуб на НБУ и на Клуба по творческо писане на НБУ; заместник-председател е на Сдружение на български писатели. Като ръководител на департамент „Нова българистика“ пряко отговаря за привличането на студенти по българистика в НБУ. Не е без значение, че Дойнов успява да осигурява средства за изданията по повечето научни проекти и програми на департамента.

V.

Имам чудесни лични впечатления от кандидата като колега в НБУ – и като ръководител на департамент „Нова българистика“, и като член на Академичния съвет, и като инициатор и пряк организатор на множество университетски инициативи. Той не само умее да работи в екип, но и да създава работещи екипи, които реализират проекти и събития. Неговата действеност винаги е гаранция, че всяка качествена идея в българистиката и в литературознанието ще стане реалност.

VI.

Дейността на Пламен Дойнов е разностранна и плодотворна. Основната ми препоръка (при възможност, разбира се) е тя да бъде разширена чрез отделни научни и образователни проекти и към други филологически дисциплини извън българистиката. Тогава би се получил още по-силен и цялостен ефект за научното поле на литературознанието.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Кандидатурата на Пламен Дойнов е много убедителна. Неговите монографии, студии и статии впечатляват и с количество, и с качество. Към тях се прибавят постиженията му в учебната, преподавателската и обществената работа. Давам положителна оценка за академичната дейност на кандидата и предлагам допускането му до избор от Академичния съвет на НБУ.

2 октомври, 2019 г.

проф. д-р Дияна Янкова